

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta” ese:
Joia si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28. franci.

Anulu **XLI**

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.

Anunclurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 78.

Dumineca, 131 Octobre

1878.

Unu actu de supunere dorerosu.

Brasiovu, 12 Octobre, 1878.

Multu au totu traganitu romanii de dincolo cu luarea unei hotariri definitive in cestiunea tractatului dela Berlinu. De ce se se fi si grabitu a esecuta decisiunile acestui tractatu? Fost'au ei ore recompensati de catra Europ'a, celu puçinu cumu au fostu recompensati serbii si muntegrenii? Unii ómeni, cari au perdutu totu sensulu pentru nobilele impulse si simtiemente ale unui poporu, cari mesura si iu politica numai cu cotulu, sustienu, ca Romani'a a facutu unu bunu schimb. capetaudu Dobrogea pentru Basarabi'a, si ca póte se fia pe deplinu multiamita cu elu. Dupa parerea acestoru ómeni speculanti cu prea puçinu simtiu patrioticu, Romani'a ar' poté, ivindu-se ocaziunea, se continue ghesieftulu si se cedeze Rusiei alte cateva districte, din Moldov'a spre esemplu, primindu pentru ele pamentu indouitu in Bulgari'a. Astfeliu s'ar' poté cá statulu romanu se se transpórte cu incetulu dela Dunare la Balcani. . .

Din norocire inse Romani'a nu s'a ganditu niciodata a face unu schimb cá acel'a si ómenii, cari sustienu absurditatea, ca tier'a nu a perdutu nemic'a prin luarea Basarabiei dandui-se Dobrogea sunt asia de puçini la numeru, incatu acuma, candu este a se luá hotarirea definitiva abia cutéza a-si redicá vocea lor.

Ceea ce se petrece astadi in adunările corpuri-
legiuitórie romane, nu este nici inchiaierea
unui contractu de vendiare, nici o cedare de buna
voie a vechiului patrimoni basarabeanu, ci unu
actu de supunere din cele mai doreróse cate le
póte inregistrá istoria statelor moderne.

Romani'a cu anim'a sfasiata de dorere trebuie,
se jertfésca o bucata din teritoriulu seu, trebuie
se suferé se i se amputeze unu membru senatosu
alu corpului seu, pentru cá se'si scape viétia de
statu independente romanescu, amenintiata de
sriptiorulu nesatosu alu nordului.

Telegrafulu ne anuntia, ca Senatul a primitu
motiunea, ce ia propus'o comissiunea de optu in
cestiunea tractatului dela Berlinu. Acést'a motiune,
ce-o publicamu mai la vale, esprima adénc'a mah-
nire a reprezentantiloru tierii, pentru-ca poterile
europene au consimtitu a se luá Romani'e Basa-
rabi'a si autoriséza pe guvernul a se conformá in
asta privintia tractatului dela Berlinu.

Eata dér' hotarirea ce a luat'o prim'a camera
in dorerós'a cestiune a Basarabiei: Romanii nu
cedéza nimicu de buna voie, ei se supunu numai
unei duré necessitati.

Motiunea memorata recomanda asemenea luarea
in possessiune a Dobrogei. A refusá Dobrogea
ar' fi fostu nepoliticu, nepracticu si nefolositoriu
atunci, candu nu se potea refusá totodata si ce-
darea Basarabiei. Romani'a n'are ce mai alege,
indata ce n'a potutu se refuse, e silita se primésca
totu ce-i impune tractatulu dela Berlinu. „Trebuie
se primimu Dobrogea — se dice c'ar' fi disu d. Co-
galniceanu in siedinti'a secreta a Senatului —
ca-ci acolo este unu interessu europeanu. Nepri-
mindu-o, s'ar' convocá o noua conferintia, care,
vedindune incapabili de a aperá acelu interessu,
ar' potea hotari impartirea Romani'e.”

Motiunea Senatului mai cere inca se se con-
vóce mai tardiu o Constituanta spre resolvarea de-
finitiva a cestiunii Dobrogei si a celorlalte cestiuni,
cumu e ceea a emanciparii evreilor. Prin acést'a
se satisface numai unei cerintie a constitutiunei
resistente.

Din numerulu acelor, cari au votatu pentru
motiune atatu in comissiunea catu si in siedinti'a
plenara se vede destulu de lamuritu, ca patriotis-
mulu a reunitu earasi voturile tuturoru tramisi-
loru tierii. Dupa cumu ne asigura si correspon-
dentele nostru bine informatu, senatorii din centru

nu renunçiatu in faci'a gravitatiu causei comune
la opositiunea lor nefructifera de pana acuma.
Dé ceriulu cá se se conduca si in viitoriu totu
numai de acestu spiritu patrioticu de conciliatiune.

Pe aceia, cari au protestatu in Senatu si voru
protestá si in Camera votandu in contra tractatu-
lui dela Berlinu, nimenea nu-i va poté condamnă,
ca-ci nu numai poporulu intregu, ci si represen-
tantii sei, cari pentru resóne mai inalte au de-
claratu supunerea la decisiunile Europei, si toti
romanii simtu impreuna cu ei, ca-ci „Basarabi'a
póte se li se iá, dér' ei intotdeauna cu anim'a
nedespartita de Basarabi'a voru remané.”

Bucuresci, 27 Sept. st. v. 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.”)

La 25 si la 26 Septembrie Camera si Senatul a ales
fiecare a parte comissiunea, care se studieze actele diplo-
matice relative la tractatulu dela Berlinu si se presinte unu
proiectu de resolutiune faci'a cu indatoririle ce impune acelu
tractatu Romani'e.

Atatu comissiunea alésa de Camera, catu si cea alésa
de Senatu, astadi 'si au terminatu reportele respective si
mane la 28 Septembrie se voru incepe desbaterile publice.

Lumea astépta cu nerabdare otaririle corpuriloru legiui-
tórie. Desbaterile paru a fi mai sgomotóse in camera, de
catu la senatu.

Senatorii din centru, in frunte cu dd. Dimitrie Ghic'a
si Vasilie Boerescu, au renunçiatu la opositiunea, pe care o
faceau pana acumu in privintia competentiei actualeloru
camere de a se pronunçia asupra stipulatiuniloru tractatului
din Berlinu privitóre la Romani'a.

Astfeliu grelele impregiurari, priu care trece tier'a,
paru a fi convinsu pe barbatii din opositiune, ca nu e
patrioticu, nu e romanescu de a combate, cá in trecutu, pe
unu guvernul, care a lucratu din tóte poterile pentru redi-
carea prestigiului Romani'e.

Dupa cele, ce s'au petrecutu dér' in siedintiele secrete,
se crede, ca corpurile legiuitórie voru esprima cu demnitate
dorerea tierii pentru rapirea Basarabiei si voru autorisá pe
guvernul de a luá mesurile cuvenite pentru ocuparea si or-
ganisarea Dobrogei.

Dumineca la 1 Octobre va fi o mare defilare in Bucu-
resci. Primari'a capitalei a votatu 30,000 lei pentru pri-
mirea trupelor, cari voru defilá prin capitala.

Se vorbesce, ca unii dintre actualii membri ai cabine-
tului se voru retrage si voru fi inlocuiti cu altii noi. Se
dice, ca in loculu d-lui C. A. Rosetti va veni la minist-
terulu de interne d. Vernescu, actualele presiedinte
alu camerei.

Bucuresci, 11 Oct. (Telegr. „Gaz. Trans.”)

Senatul a primitu motiunea comissiunei de optu,
insarcinata cu esaminarea acteloru diplomatice, cu
8 in contra la 48 voturi. — Acést'a motiune,
care a cetit'o reportorulu G. Lec'a in siedinti'a de
Mercuri, suna asia:

„Domniloru senatori! Comissiunea d-vóstra a stu-
diatu correspondentia diplomatica a guveunului relativu la
tractatulu din Berlinu, din 13 Iuliu 1878. Ea a vedutu,
cu o adenca mahnire, ca poterile europene, prin vointia
loru colectiva si intr'unu interessu alu pacei generale, a
impusu Romani'e dureróse sacrificii. Comissiunea dv. pro-
pune inse, cá guvernulu se fia autorisatu a se conformá
tractatului din Berlinu in acést'a privintia. Totdeodata ea
mai este de parere a se autorisá guvernulu, cá se ia in
possessiune Dobrogea si se o administreze prin regulamente
de administratiune publica, pana la convocarea adunarei
constituante.

„In fine, comissiunea propune senatului a angajá pe
guvernul, cá atatu pentru solutiunea definitiva a cestiunei
Dobrogei, catu si pentru celelalte cestiuni, cari resulta din
tractatulu din Berlinu, se convóce, celu multu in cursulu
sessiunei viitórie ordinare de trei luni, o adunare consti-
tuanta de revisuire, conformu art. 129 din constitutiune.”

Din camer'a romana.

Dorerós'a discussiune asupra cestiunei tractatu-
lui dela Berlinu s'a inceputu in fine in siedintiele

secrete de Sambata si Dumineca si s'a continuatu
in siedinti'a publica de Luni. Celu d'antaiu a luat
cuventulu deputatulu Basarabiei

D. B. A. Urechia. . . „Am cerutu eu cuventulu mai
antaiu, pentru-ca 'mi erá impusu cá reprezentantulu alu Basa-
rabiei; am cerutu antaiu eu cuventulu tocmai, pentru-ca
am consciintia insuficientia talentului micu si pentru-ca
speru, ca cuventarile d-vóstre intielepte si mature voru veni
implinindu lipsele cuventarei mele, se netezésca si se domo-
lésca cá barbatii politici, ceea ce ar' fi prea amaritu in
graiulu meu ori-catu de cumpanitu.

„D-loru! Sunt abia optu luni, de candu eu interpelandu
ministeriulu in privintia scirei respandite prin foile straine,
ca Russi'a voiesce se ne reia Basarabi'a, diceamu atunci, ca
aceste sciri mi se paru cu nepotintia. Pentru ce? pentru-ca
diceamu: se scie, ca Romani'a n'a fostu in resbelu cu
Russi'a, pentru cá invinsa se platésca invingetóriului. Este
impossibila, diceamu, acést'a retrocesiune, ca-ci aveam sub-
scrierea imperatului Alecsandru si conventiunea dela 4 Aprilie.
Este impossibila acést'a retrocesiune, ca-ci amu fostu aliati
sinceri ai Majestatiei Sale si Majestatea S'a a recunoscutu
prin acte neindoióse independentia nóstra. Este impossibila
scirea, ca a dou'a di dupa victori'a dela Plevna pe mor-
mintele inca calde ale osteniloru romani, morti pentru sal-
varea onórei drapelului imperialu, se ni se céra subscrierea
instrainarei unei parti a tierii acelor vitezzi (aplaude), ceea
ce mi se para in Ianuarie cu totulu cu nepotintia, ér' se
vede cu potintia. Astfeliu tractatulu dela St.-Stephano a
venitu se dé desmintire increderiloru nóstre. Tractatulu dela
Berlinu ne a adusu inse o veste multu mai dorerósa. Acestu
tractatu a facutu a se consimti de catra Europ'a intréga,
pana si de acele poteru, la care credeamu, ca sangele ne
voru asigurá unu spriginu, acestu tractatu a erigiatu in
acsiom'a: ca forti'a priméza dreptulu.

„In desiertu delegatii nostri dela lunie au pusu totu
patriotismulu loru pentru cá se convinga pe Europ'a despre
dreptatea causei nóstre, in desiertu ei au pusu lumin'a ade-
verului pe mas'a areopagului dela Berlinu. Acea lumina n'a
fostu in stare decatu a ne aretá, ca eramu o tíera mica in
lupta cu o tíera mare, si conclusiunea fú, ca dreptatea
deocamdata se cade se fia a celui mare.”

Dupa acést'a d. Urechia venindu la cestiunea compe-
tentiei actualei camere de a se pronunçia in cestiunea Basa-
rabiei, critica discutiunea ce s'a urmatu prin presa in
asta privintia. Acést'a ar' insemná, ca nu ne mai cercamu
a alege sfatul, cu care amu scapá tier'a de stirbire, ci in-
cepemu a ne certá de cine se fia facutu zapisulu ce vomu
dá la man'a aceluia, care voiesce se ne smulga o parte
din tier'a nóstra, se fia intaritu de tribunalulu seu de
comisar?

Lucrulu e netedu, limpede, legatu cu capete de legi:
Art. II din constitutiune spune lamuritu, ca nu trebuie se
se instraineze nimicu din pamentulu tierii. Citandu unele
pasage din desbaterile constituantei, ajunge inse la con-
clusiunea, ca insisi autorii constitutiunii nu cereau alte
camere constituante pentru a face legi relative la schimbari
de fruntarii. De ce dér' atata chieltuéla de vorbe si de
cernéla? Si pentru ce facemu tóte acestea? Pentru a
scapá Basarabi'a? Nu; ci pentru a ingriji, cá mortulu se
fia mortu in tóta regul'a dupa legile lui Hypocrat. In
prediu'a restristei, a amarei instrainari a Basarabiei, sftic-
nicii tierii nu voru gasi óre alta mangaiere, alta vorba de
la anima, cu care se mai indulcésca jalea despartirii, ci se
voru certá numai, ca cine este mai in dreptu de a aduce
serman'a victima la rogu? Cine se cade a'i cetlui mai
strinsu braçiele, nu cumva se mai pota odata scapá si
se incerce a se reintórcé? Nu, acést'a e cu nepotintia!

Ei bine, gresiéla din presa si din alte adunari nu se
va face si in acestu parlamentu. A potutu gresi pres'a,
ca-ci errare humanum est, cum a gresitu, de esemplu,
candu in locu de a face se taca pasiunea, candu delega-
tiunea nóstra ora la Berlinu si se'si dé unanimu cuventulu,
a cercatu a o inpuçina; dér' gresiéla de acum e si mai
mare. Ar' poté gresi si acést'a adunare seu o parte din
ea, candu dintr'unu aventu alu animei ar' dice: Nu damu
Basarabi'a. . .

Dér' nu potemu dice acést'a. Nu e vorb'a de resis-
tintia; nu e vorb'a de a muri aperandu ceea ce amu
crede, ca este independintia si integritatea teritoriului

nostru; ci totu lucrulu se reduce la aceea, ca nu se cade cá noi, camera acésta, ci o constituanta se duca la rugu victim'a nenorocita. Ds'a nu va cautá Inse se intortocheze testele pentru a ajunge la conclusiunea, ca acésta camera nu e competente in cestiunea de faci'a. Constitutiunea prevede anume casurile de necompetintia a corpurilor legiuítóre si pentru acelea a statórniceit'u anume moduri de procedare, de convocare a unei constituante. Apoi inainte de tóte nu trebuie se se uite, ca suprem'a lege este salutea patriei si toti intielegu, care e in momentul de faci'a paragrafulu si legea, care ni se impune. N'avemu nevoia se citimu nici o constituitiune pentru acést'a. Inaintea scestei legi a salutei patriei ds'a se inchina cu anim'a plina de mahnire si cá representante alu unui colegiu din Basarabi'a, cá representante alu colegiului III alu vechiului si romanescului Smailu, se simte datoriu a se inchiná necesitatii, inse nu negresitu cum facu altii, ci protestandu din adânculu animei dsale! (aplause).

Dér' orice ar' dice ds'a in privinti'a Basarabiei, crede ca a fostu deja disu sen simtitu de toti Romanii. „Cu ce cuvinte, dice d. Urech'i'a, se mai vorbescu de Basarabi'a, dupa cuvintele delegatiloru nostri dela Berlinu? Ingaduiti totusi dloru, unui'a din representantii nenorocitei ficea a Moldovei se reamintésa acelei lumei neoficale, ca ruperea Basarabiei dela sinulu mamei patria n'a fostu si nu va fi cu voi'a ei. (Aplause freneticé). Lasati-me a spune inca odata, ca pamentulu Basarabiei n'a fostu niciodata pamentu alu imperiului rusescu de catu in urm'a altei inichitati facuta la 1812. (Aplause). Lasati-me se mai protestezu incaodata contra asertiuniloru diplomatiloru, ca pamentulu Basarabiei n'a fostu pamentu alu romaniloru si fara a transformá acésta adunare intr'o adunare istorica, permiti-mi se aducu inaintea dvóstra unu testu, cu care se spriginimu asertiunile nóstre in ultimulu momentu, candu ne mai e datu a vorbi de Basarabi'a.“

Ací oratorele face mai multe citatiuni, prin care probéza originea romanésca a intregi Basarabii si citéza chiaru cuvinte rostite de imperati russi, care probéza catu de reu erau tractati romanii in 1812 de catra trupele imperiale. Atunci moldavii si valachii s'au jaluitu si au protestatu de tractarea ce li-se facea. „Apoi déca moldavulu si valachulu au protestatu la 1872, cumu nu va protestá Romani'a la 1878?“ (Aplause freneticé.)

Revenindu la cestiunea, ca ce e de facutu in momentele de faci'a, d. Urechia inchieia cu urmatóriele cuvinte: „Avemu doue Bulgarii, cari sunt cei'a, ce la ingenerii se numesce jalónele, candu iá o directiune. Acele doue Bulgarii, ne spune, care este capatulu, care ne léga. Apoi d-loru, candu Europ'a consimte prin actulu dela Berlinu, ce ne mai intréba lumea, ce vremu si ce potemu face? Noi, o mana de ómeni, nu potemu opune vointi'a nóstra poterniculuí Areopagu din Berlinu. Representante alu unei parti din Basarabi'a, plecu capulu meu impreuna cu d-v., inaintea fortiei, care priméza dreptulu, cu dorere, dér' intru catu me privesce, ve incredintiezu protestulu pamentului, pe care am dorerea a o representá in sinulu acestui parlamentu, dreptulu eternu si neprescriptibilu, fia chiaru prin decisiunile congressuluí dela Berlinu. (Aplause.)

Veti lasá, d-loru ministri, comprimendu-ve bataile animei, se se iá Basarabi'a, veti retrage intielepti, poterile publice, armat'a si functionarii nostri, dér' noi cu anim'a nedespartita de Basarabi'a vomu remané. (Aplause.)

Care tractatu ne póte obligá de a uitá? Care tractatu ne póte oprí de a scrie pe pétra. Ce volnicia va pune mane hotaru intre noi si Basarabi'a? „Spera, ficea nenorocita a Daciei trajane, ca-ci poetulu dela Tomi a disu:

Fas prohibet Latio quemquam de sanguine natum,
Caesaribus salvis, barbara vincla pati!“

Pe catu timpu voru fi romanii, Basarabi'a nu póte se fia uitata! Peste o clipa veti lasá desierte fotoliele acestea de representanti ai ei. Nici odata inse nu va fi mai elocinte, de catu atunci, candu, tacute si in doliu, in dilele de marire ce nu potu lipsi Romaniei, care 'si-a probatu vitalitatea ei, veti audi cu audiulu consciintiei in giurulu aceloru locuri sioptinduse unu nume doiosu: Basarabi'a! (Aplause prelungite.)

Dupa ce mai vorbesce d. G. Misailu, cere d. Gradisteanu, cá adunarea se primésca propunerea ministruluí de esterne, care se redacteze unu proiectu de resolutiuni. Adunarea incuviintiazá propunerea acést'a si alege de membrii ai comisiunei pe d-nii N. Ionescu, E. Costinescu, N. Fleva, Gr. Cozadini, G. Misail, P. Gradisteanu si colonelu Lec'a, dupa aceea se inchieia siediinti'a.

„Ocuparea Bosniei si urmarile sale“.

Sub titlulu acest'a a aparutu in Vien'a, in tipografi'a I. C. Fischer, Schottenring, o brosiura, careia i se atribue o mare importantia in capital'a Austriei. „Pester Lloyd“ crede, ca autorulu ei ar' fi baronulu de Hellenbach, care ar' fi statu in relatiuni intime cu Deak. Acésta brosiura dice intre altele:

„Uniunea sudslaviloru trebnie se se realizeze in orice casu; monarchi'a se favorizeze dér' acésta

uniune si sei dé unu ascutisiu croaticu. Deórace miscarea acést'a nu se póte delatura, trebuie cá punctulu de gravitatiune alu ei se fia in intrulu monarchiei. Dualismulu inse face imposibila o asemenea politica, trebuie prin urmare, cá acésta forma de statu se se modifice. Monarchi'a, dice autorulu, póte se supóte doue ministerii, 2 legislative, si chiaru si doui ministrii de resbelu si 2 bance; ceea ce inse nu supóta, sunt cele 2 delegatiuni, pentru-ca producú scisiune in cestiunile economice si facu, cá aceste se fia tractate din punctu de vedere nationalu unguurescu séu germanu, ceea ce nu e bine. Austri'a compusa din atatea nationalitati are lipsa celu puçinu de unu organu, in care punctulu de vedere nationalu se fia numai celu austriacu si care se nu represente alte interese cá cele economice. Punctulu de vedere nationalu 'si are locu in Pest'a, Vien'a, Agramu, Lembergú, nu inse in delegatiuni, monarchi'a dupa natur'a s'a trebnie se aiba unu caracteru cosmopolitu. Autorii unguri ai impacarei dela 1867 aveau in vedere numai suveranitatea nationala, inse uitara a dá statuluí unu fundamentu senatosu economicu, a cladi o zidire politica senatósá si liberala. Ceea ce voiescu se zidéscá politicii unguri, este o piramida intórsa; bas'a ei sunt simtiemiuntele nationale, pe acést'a asiédia libertatea politica — desi numai cum grano salis pentru celelalte nationalitati — si sauatatea economica se ia in considerare numai pe deasupra, p'aci incolo. O asemenea piramida intórsa se derima de siguru séu la cea mai mica sguuire, séu de sine insusi cu timpulu. Dupa acést'a continua asia:

„Déca Ungari'a pune unu pretiu atatu de mare p'aceea cá emblem'a unguuresca se lucésca pe drapele, pe note de statu s. a. si déca tóte inscriptiunile la statiunile de drumu de feru croate se facu si unguuresce: acést'a e o placere nevinovata; a inventá inse in interessulu fictivu alu limbéi maghiare o institutiune, cá delegatiunea despartita, a goní poterile productive in forma de ómeni si de capitalu din tíera, a jertfi intregulu sistemu de califerate si de comérciu (ne mai vorbindu de alte gresieli economice nenumerate) numai centralisatiunei nationale si unoru respecte nationale politice — acést'a trece peste gluma. Suntemu multu prea seraci pentr'unu asemenea lucsu nationalu si pentru asemenea indiferentia in cestiunei materiale. Natur'a are capriciulu, a nu suferi nimicu ce nu coresponde scopuluí, ca-ci totu ce e fara scopu merge spre stricare, si déca nu se iau mesuri de cu vreme se ruíneza intregu organismulu. Lupt'a pentru esisténtia trebnie s'o pórte si statele; cei ce nu mergu treptatu in desvoltarea lor, se prapadescu fara crutiare. Ungari'a trebnie se-si restringa cevasi economi'a sa ultra-nationala, déca voiesce se mai aiba vreo economia.

Mai departe pledéza autorulu pentr'unu feliu de parlamentu centralu, pentru deliberarea asupr'a afaceriloru comune ale imperiului intregu. Elu dice in privinti'a acést'a, ca este missiunea Austriei, ca fora a vetamá nationalitatile se urmaré ca o tendintia mai multu cosmopolitica; prin urmare monarchi'a ar' trebui se aiba unu organu, unde se nu fia nici croati si unguri, nici nemti si poloni, ci austriaci. Numerulu trupelorú, vam'a si impozitelepe zaharu si cafea, petroleu si manufacturi, precumu si cestiunile europene nu ceru unu caracteru nationalu unguurescu séu nemtiescu, ci pretindu unu punctu de vedere austriacu si economicu. Déca Austri'a ar' avé unu asemenea organu, unu asemenea terenu neutralu, atunci tóte acestea si alte greutati ale viitóreloru fase de desvoltare ar' fi cu totulú nesticaciósé.

Ruin'a Turciei are pentru situatiunea nóstra constitutionala acea urmare, ca se póte incepe cevasi mai curendu cu straformarea ori cumu necesaria a cladirei nóstre, ceea-ce nu este o nenorocire; ca-ci cu catu mai iute se delatura unu lucru contrariu scopuluí, cu atatu mai bine; séu se asteptamu óre pana sosescé catastrof'a? La noi e datiu'a a scóte la cale tóte numai din sil'a impregiariloru, asia la 1867, asia la 1877. In situatiuni siluite inse nu s'a creatu niciodata ceva bunu, si me temu, ca pana la anulu 1887 Ungari'a se va aflá totu intr'o stare constrinsa economica. Cu catu mai iute dér' va fi data josu firm'a suveranitatii turcesci, cu atatu mai bine, ca-ci atunci avemu prospecte a face odata o impacare, fora a fi constrinsi de impregiarari, — póte, ca apoi acestu pactu se valoreze cevasi. Unu altu avantajiu alu aneciunei va fi si acel'a, ca se va poté introduce mai multu colóre cosmopolita in mosaiculu nostru de nationalitati, ceea ce inca nu este o nenorocire.

„Ocupatiunea Bosniei este o necesitate creata de relatiuni esterióre, der' iu privinti'a dreptulu de statu o in-

comoditate, in privinti'a economica o calamitate, a careia casu nu e a se cautá in Bosni'a, ci numai in starea nóstra defectuósá. Sentimente nationale ale Ungariei, cari trecu peste marginea posibilului, au creatu unu organismu netrebuintiosu, o subordinatiune neiertata a interesselor materiale, si mari sarcini, aceste rele trebnie ori-cumu se se delature prin modificarea organismuluí, la ceea ce ne silesce si mai multu discompunerea Turciei. — In orice casu diet'a croata va cere integritatea tieiei cu totu mai mare energia, si cestiunea croata, dalmatina séu bosniaca, c'unu cuventu cestiunea sudslavica, se póte amená pe catuva timpu, dér' nu se mai póte delaturá; nici atunci, déca parasindu noi Bosni'a acésta va fi impartita intre Serbi'a si Muntenegru. Nu este mai bine, din respecte umane, austriace si ungare, déca pionirulu uniunei sudslavice va fi croatulu adaptatu de cultur'a germana si legatu de Ungari'a prin multe legaturi, ear' nu serbulu selbatacitu de barbaria turcesca? Adevératu car' fi mai placutu pentru Ungari'a a avé de vecinu pe englesulu inteligentu, séu pe chinesisulu diligentu, — dér' trebnie se luamu lucrurile asia cum sunt!

„Catu privesce organizatiunea interna, este faptu, ca form'a presenta, in care se tractéza afacerile comune, este o institutiune nepractica, ca-ci se radiema numai pe motive nationale. Si in organizatiunea interna trebnie se esiste unu terminu mediu, unu organu, in care nu sunt nationalitati, ci numai reprezentanti ai interesselorú umane si economice, entusiasmati pentru binele comunu. Aceste compensatiuni si compromise ale delegatiuniloru au produsu deja adeseori sange fórté reu in partea vestica a monarchiei si trebnie se produca inca si mai multu la celelalte nationalitati, cari, — se fimu sinceri — sunt de facto contumaciate. Temerea unguuriloru si a nemtiloru de majoritatile slave e ridicula, ca-ci o asemenea temere nu esista. Déca rutenii, polonii, cehii, slovacii si croatii ar' fi o singura nationalitate, déca ar' vorbi numai o limba, deca nu ar' fi atatu de desbinati si in privinti'a geografica, atunci acea temere ar' mai avé unu sensu. O repetu, Austri'a are lipsa spre implinirea missiunei sale celu puçinu de unu organu, de o delegatiune comunu, unde cestiunile materiale si economice se nu se decida din punctu de vedere nationalu, unde se nu fia nemti, unguri séu croati, ci numai austriaci; unde este cu totulú indiferentu, déca siedu cativa serbi si romani mai multi séu mai puçini, pentru-ca problem'a acestui organu este cosmopolitica.

Starea de astadi fara de aceea nu va durá multu, ca-ci este in tóte directiunile neindestulatórie si disolvarea Turciei face numai de se vedu si mai tare neajunsele ei. Déca se voru imbarbatá elementele mai linistite in Ungari'a si voru delaturá fric'a ce o au de chauvinisti, póte se mai fia posibilu a corege inca erorile pe cale pacinica, inainte de ce se va documentá absurditatea intregi masine; de nu — atunci dupa alti 10 ani vomu vedé constatanduse. „Cu desvoltarea prin eliminarea a totu ce e fara scopu si ce se impotrivesce inaintéza cu o consecintia nestramutabila si jertfesce, déca e de lipsa, si natiuni si state, prin urmare fórté usioru si drepturi si forme de statu.“ Ide'a de statu unguuresca, nu póte merge in contra desvoltareí naturale, ci trebnie se mérga impreuna cu ea si la luarea in posesiune a Bosniei trebnie se ia in consideratiune desvoltarea materiale si pacea nationala.“

Luptele in Bosni'a.

Se pare, ca pacificarea merge calea racului. Anunciarea emfatica a nimicirei tuturor insurgentiloru a fostu multu prea timpuria, ca-ci in Bosni'a de vestu ér' s'a ivitu o óste de insurgenti, cari in lupt'a dela Peci au datu de lucru complitu brigadei Rheinländer, astfelu, ca lupt'a nici nu s'a potutu fini intr'o di si a costatu pe ai nostri perderi colosale. Acuma se concentréza trupe la fruntari'a pasialiculuí Novi-Bazar, unde a pusu pecioru colosal'a óste a albanesiloru. Trupele nóstre trebnie se se ingrijésca de cu vreme de a-si asigura tóte punctele strategice, cá se nu fia surprinse prin vreo espeditiune albanesa, ca-ci albanesii sunt turbati si nu e de glumitu cu ei. De curéndu ei au omoritu earasi pe unu tramisu alu Turciei anume Saadeten-pasi'a, care 'i incunosciintia, ca a primitu dela Pórtá ordinulu de a predá Podgoriti'a muntenegriniloru. Elu fú omoritu impreuna cu 156 oficiari si soldati, ce se aflau cu elu, acuma se dice, ca principele Nichit'a va merge in persóna la armata, care a impresoratu Podgoriti'a. Se astépta, cá acésta cetate se fia bombardata de catra muntenegrini.

Despre fatal'a lupta a trupelorú imperatesci la Peci, care a produsu atata sange reu si desamagire in cercurile politice austro-ungare, se anuncia oficialu, ca prim'a lovire cu insurgenti, cari erau ajutati de bande de hoti, avú locu in 6 l. c. In fine fura imprastiati cu mari perderi. Poporatiunea din giuru a depusu armele. Perderile mari ale

trupelor noastre veni de acolo, ca pozițiunea inițială era tare estinsă și terenul foarte greu de traversat. — „Pester Lloyd“ cu toate acestea e tare maniatic, ca s'ar putea acum încă, că deodată se iese că din pământ cete mari de insurgenți, în mediulocul țării.

Fagarasiu, 3 Octombrie a. c.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)
(Urmare și fine.)

Dupa aceea veni la ordine restramutarea reședinții oficiului pretorial din Arpasu inferior la Vistea inferioară. Acum 4 ani se stramutase acestu oficiu dela Arpasu la Vistea dreapta pedepsă, pentru ca alegătorii din Arpasu inf. la tota ocașiunea se aretau „prea nazionali“ — nu se deadeu asia usioru de instrumente őrbe. Acum asemenea au patit' őr Arpasianii, cari la alegerile ultime n'au voitu a votă pentru candidatul regimului. Eata enigm'a deslegată. Gurile rele vorbescu — eu inse nu credu — ca ar' esiste o tocmela, pe bas'a careia s'au rehabilitat vistenii în grati'a domnilor, adeca o tocmela că la alegerile ce voru urmă în scurtu, — ca-ci alesulu a demisiunatu, fiindu candidatu altulu, se vorbesce ca Iuliu Benedek, acelu faimosu fanfaronu și neimpacatu inamicu alu romanilor, pe care l'au respinsu boierii din cerculu superioru și l'au alun-gatu din comune — voru pune umerulu, că se scōta pe candidatul regimului.

La desbaterea asupra budgetelor comunali Iuliu Benedek — impusu cu forti'a de fiscalu municipalu — redica cuventu în contra lefilor invetiatorilor, sustienendu, ca comunele nu sunt datōrie a platii astfelii de salarie, nu voiesce inse a face acum (înainte de alegere) propunere pentru stergerea lor (pana dupa alegerea s'a de deputatu prin romani!?) — La acest'a insulta comitele supremu n'a concesu a se face reflecșiuni — pentru timpulu ce era deja înaintatu.

La desbaterea specială asupra budgetului comunei Veneti'a inferiōra se propune din partea comitetului permanentu stergerea unei sume de 240 fl. ce datoresce comun'a scōlei din aceea-si comuna sub titlu de interesse dela obligatiunea de statu, ce a donat' őr cā fundatiune scolară. Acest'a stergere se cere din motivu, ca comun'a nu e datōrie a sustienē scōl'a confessională și 'i lipsesce autorizarea cerută. Adv. Romanu observa, ca de candu exista municipiulu în fiecare anu s'a aprobatu acest'a suma, fara cea mai mica obiecțiune și nici acum nu este nici unu motivu legalu pentru stergerea lui, cu atatu mai puțin, ca-ci exista o donatiune în tota form'a legală și trebuie se se mire ori-si cine de procederea comitetului permanentu, care documentēza o necunoscere perfectă a impregiarilor în caus'a presentă, deci propune aprobarea budgetului numitei comune și în acestu punctu. — Comitele supremu înca 'si da opiniunea în sensulu comitetului permanentu și maioritatea, care consta din funcționari, era aplecată a primi propunerea comitetului permanentu. — Adv. Romanu declară în fine, ca deca s'ar' primi propunerea maiorității scōl'a ar' suferi și s'ar' comite o flagrantă vatămare de lege, deci iusina votu separatu. — Comitele supremu, recunoscēndu în urma, dupa mai multa și lungă discussiune pro și contra, ca propunerea comitetului permanentu nu are basă, enuncia propunerea advocatului Romanu la valōre de conclusu.

În fine nu putem se nu observamu, ca scōlele confessionale din acestu municipiu în partea lor cea mai mare se afla într'o stare deplorabilă, nimeni nu îngrijesce de ele, lipsesce controlu cu totulu, ca-ci desi invetiatorii trimitu la loculu competentu listele de absentare, acest'a nu are nici un rezultat, protopopii, a carora datoriă ar' fi se lucre în contra acestui reu și periculu chiaru, stau cu manile în sinu; — se dice, ca de mai multi ani n'au facutu visitatiuni (?) pe la scōlele din municipiu spre a se convinge despre starea lor. Deca oficiile politice nu dau ajutoriulu cuvenitu, apoi őr nu se pōte reclamă la vice-comitele ori la adunarea municipală în contra unor funcționari, cari nu-si implinescu obligatiunulu lor?

Facemu reclamarile noastre catra venerabilele ordinariate din Blasiu și Sibiu, rogandule, că se ia cele mai seriōse și energice mesuri în acest'a privință, ca-ci chiaru și scōlele noastre confessionale din Fagarasiu, la usi'a domnilor protopopi, se afla în agoniă, ca-ci copii nu veni la scōla și reclamarile invetiatorilor n'au nici unu efect!

D. M. G.

Inaugurarea comunei Curcanii.

Cetimu în „Monitoriu“ :

„Duminea 24 Septembrie 1878, Mari'a S'a Domnitorulu, însoțitu de d. ministru de resbelu generalu de divisiune Cernatu, de d. prefectu alu districtului Ilfov și de adjutantulu de serviciu, a plecatu din palatul Cotroceni, la őrle 8 de dimineția, pentru a merge la comun'a Fundeni-Mitreni, proprietate a statului din districtulu Ilfov, plas'a Olteniti'a, că se inaugureze punerea în posesiune a insuratiilor ce se improprietarescu conformu art. 5 și 6 din legea rurală. — La őrle 10, ajungendu la hanulu Michaiu-Vitezulu, M. S. Domnitorulu a fostu întempinatu de subprefectulu, de proprietarii dinpregiuru și de unu mare numeru de locuitori, unde, luandu dejunulu, dupa o jumetate de ora au pornitu, și la őrle 12 au ajunsu la comun'a Fundeni-Mitreni, unde se redicase pe loculu pietei noiei comune unu cortu de verdetia decoratu cu drapele tricolore. Aici în mediuloculu unu numeru de peste 800 de sateni ce se adunaseră, precumu și de mai multe persōne din Bucuresci și Olteniti'a, M. S. Domnitorulu a fostu primitu de dnii administratori ai domeniilor, dnii Al. Lupascu, Stefanu Sihlenu și D. Teodorescu, de comisiunea ad-hoc a districtului pentru improprietarie, compusa din dnii ingineru B. Toncovicenu, delegatu alu administratiunii domeniilor, G. Isvoranu, membru alu comitetului permanentu și de autoritatile locale. — Dupa seversirea serviciului divin, care s'a facutu în cortu de mai multi preoti din Olteniti'a și comunele învecinate, d. Lupascu a cititu urmatoriulu discursu :

Mari'a T'a! Faptulu, pe care ai venitu se'lu seversesci astadi, va remanē unulu din cele mai bine-cuvenitate ale domniei Mariei Tale, bogată în fapte mari. Astadi inauguredi, Mari'a T'a, crearea a 50 de mii de noi proprietari romani, din care siese sute, formandu o singura comună, sunt aici în momentul de a primi din manele Mariei Tale averea lor și a copiilor. Dupa glori'a, ce a acoperitu armat'a romana sub comand'a Mariei Tale, improprietarirea insuratiilor este cea mai meritată respaltire dată acelei vigurose poporatiuni rurale, din care au esitu cei mai numerosi și cei mai viteji aperiatori ai patriei. Acestu faptu reamintesce tradițiunea stramosiēscă. Anticii legionari romani, întorcēndu-se acoperiti de glori'a militară, primiau spre respaltire împartire de pământuri, și lasandu se se repauseze spad'a lor, apucau cōrnele plugului. Ai aretatu, Mari'a T'a, cetatianulu romanu calea gloriei prin lupt'a resboinică; le aretati acum'a calea redicării nationale prin lupt'a pacinică pentru propasire.

Se traiesci Mari'a T'a! Se traiesca Mari'a S'a Dōmn'a!

D. prefectu Cretianu citi asemenea urmatorulu discursu :

Prē Inaltiate Dōmnē! Precumu pe campulu luptei prin present'i Mariei Tale ai electrisatu animele bravilor nostri ostasi, astfelii astadi bine-voiesci a dă unu caracteru augustu acestei serbatori, care va avē resunetu pana la marginile țării. — Pentru antaia őră, dupa atati'a ani de asteptare, junii agricoli vedu realizandu-se fagaduelile date de legea rurală. Acesti noi proprietari, cari voru face se rodēscă őrle lor și la trebuința voru sci se le apere în contr'a cotropitorilor, 'si voru aduce aminte cu mandria și voru spune la urmasii lor, ca augustulu nostru suverann în persōna a bine-voitu se inaugureze noulu lor asiediamentu. Că șiefulu administratiei acestui districtu me simtiu fericitu a esprimă recunoscintile lor pentru Mari'a T'a și a repetă urările animei lor :

Se traiesci Mari'a T'a! Se traiesca Mari'a S'a Dōmn'a!

La acestea Mari'a S'a respunse următoarele :

Sum foarte miscatu de cuvintele, ce 'Mi adressati, și ve multumescu. — Diu'a de astadi este o serbare frumoșă pentru Mine și va remanē scump'a animei Mele, fiindu, ca am doritu de multu, că legea rurală se fia aplicată în întregulu ei. — Sunt fericitu de a potē fi astadi nasiulu antaiei comune a insuratiilor, cari trebuie se pōrte numele de Curcani, că amintire a faptelor maretie în ultimulu resbelu, în care bravii dorobanti 'si au schimbatu pe pōlele Balcanilor acēsta polecra în renume. — Si voue, nouiloru proprietari, ve urezu fericire în acēsta comună, infintiata prin aplicarea legii, și faceti, că ea prin munc'a vōstră se prospere. Se traiti!

La cuvintele Mariei Sale, poporatiunea a respunsu cu urari entusiaste, repetendu în mai multe renduri: Se traiti Mari'a Vōstră! — D. ingineru a presintatu Inaltimei Sale planulu și Mari'a S'a, visitandu loculu alesu pentru formarea comunei, decise, ca biseric'a se se zidesca pe același locu unde s'a seversitu serviciulu divin și alaturi scōl'a: Mari'a S'a se mai pleamba în mediuloculu poporatiunii, intelnu pe d. N. Flev'a, vicepresedente alu camerei și represintante alu colegiului IV de Ilfov, care adressă Mariei Sale următoarele cuvinte :

Mari'a T'a! Dupa faptele gloriōse dela Griviti'a, unde ati luptatu în capulu vitejilor ostasi romani, actulu, ce faceti astadi, este alu 2-lea actu maretiu, ce istori'a va inscrie în analele domniei Mariei Tale, pentru-ca printr'ensulu faceti mai multe mii de proprietari din țieranii romani, cari au pastratu nationalitatea și viteji'a strabuna.

Se traiesci Mari'a T'a! Se traiesca Mari'a S'a Dōmn'a!

Dupa acest'a Mari'a S'a merse a privi o întinsa hora, ce se formase pe campia cu cantecele unei bande de lautari; adresa vorbe binevoitōre la mai multi din noii improprietariti și la őr'a 1 dupa amēdiu plēca din noua comună Curcanii spre Bucuresci. În cale se opri la comun'a Budesci, unde fū întempinatu de d. și dn'a Cornescu în mediulocu unei mari multimi de locuitori, cari au primitu pe Mari'a S'a cu urari entusiaste și cu buchete de flori. La őrle 2 și jumetate Mari'a S'a, plecandu din Budesci, s'a opritu la hanulu dela Frumusiani-Custureni, unde, vedindu o hora mare, adressă vorbe binevoitōre la mai multi locuitori. Mari'a S'a plecandu de aici, s'a opritu din nou la comun'a Popesci, unde ca la 300 locuitori cu femei și copii I-au esitu spre întempinare. Pe totu percursulu sioselei dela Bucuresci pana la noua comună Curcanii, mai multe arcuiri de triumfu erau radicate, și locuitorii salutau trecerea Mariei Sale cu flori și urari; őr' la őrle 5 și jumetate Mari'a S'a a sositu la palatul dela Cotroceni. —

Dupa plecarea M. S. dela Curcani, comisiunea a procedatu imediatu la punerea în posesiune a locuitorilor noiei comune. Locuitorii din parte-le au inceputu a ară pământulu ce li se detese, bine-cuventandu pe Domnitoru și pe guvernulu, care le-au realizatu visulu de ai face proprietari.

Societatea academica romana.

Siedinti'a dela 20 Septembrie. — Se comunica doue carti, tramise de autorii lor pentru bibliotec'a societatiei academice: „Zur romänischen Lautgeschichte, die Guturale Tenuis“ de d. Dr. Moses Gaster, și „Studii constitutionale“ de d. Meitani. — Se primescu cu multumire.

La ordinea dilei reportulu comisiunii despre cea mai buna carte, ce trebuie se capete premiulu Nasturelu de 4000 lei. D. Sionu declară, ca fiindu unulu din concurenti, crede, ca trebuie se se retraga, nepotendu luă parte nici la delibertiune, nici la votare. Se invita d. A. Romanu a 'lu suplini în functiunea de secretariu ad-hoc. D. presedinte comunica o scrisōre sosită dela academi'a imperială de sciintie din Petersburgu, prin care se anunția, ca se voru tramine societatii următoarele manuscripte: 1. „Demetrii Cantemiri, Incrementa et Decrementa aulae Othomanicae“; 2. „Annotationes ad decremēta aulae Othomanicae“; 3. „Vita Constantini Cantemiri cognomento senis“. — Se recomanda sectiunii istorice.

D. Baritiu cetesce reportulu generalu alu comisiunii pentru cartea cea mai buna, tiparită în cursulu anului, și terminandu, spune, ca acest'a e resumatulu din reporturile speciale. Totdeodată observa, ca dupa ce nici un'a din cartile venite la concursu n'au intrunitu voturile unanime ale comisiunii, acest'a a purcesu la votare, din care a rezultat, ca cartea A a abtinentu 4 voturi contr'a 2; B 3 contr'a 3; C 2 contr'a 4 și D 1 contr'a 5; în fine dice, ca deca societatea va cere analis'a specială, este gat'a a ceti reporturile tōte. — D. Ionescu dice, ca comisiunea trebuie se vina cu o conclusiune formulat' și motivată, și vedindu, ca d. Baritiu a resumatu numai lucrarea reporturilor speciale, cere se presente processulu verbalu alu ei. — D. Babesiu crede, ca suntemu între noi, în camer'a charitatis, și ca prin urmare ar' trebui se scimu, cine sunt cu numele cei notati cu litere și cifre, ca-ci în reportulu generalu se face secretu, nespunendu-ne nimic'a din aceste. Noi, fora a cunōsce reporturile speciale și motivele, nu potemu intră în discussiune. Cere se se cetēscă reporturile speciale. — D. Aurelianu amintesce cele petrecute în siedinti'a de eri cu ocașiunea discussiunii asupra reportului pentru „Tieranulu romanu“. Acolo se cerea de d. Ionescu, că se se completeze reportulu; totu asiā crede, ca trebuie se procedemu și aci. Este cestiune personală, prin urmare delicată, și motivarea trebuie bine întemeiată. — D. Maniu, sustienendu reclamatiunea d-lui Ionescu, dice, ca se cere prea multu dela reportoru; ca resumatul e destulu de bine datu; prin urmare, sēu se ne multumimu cu el, sēu se ceremu a ne se ceti reporturile speciale. — D. Odobescu dice, ca discussiunea s'a nascutu din cuvintele d-lui Baritiu, adause dupa terminarea reportului generalu, ca adeca s'ar' potē dispensă de cetirea reporturilor speciale, ceea ce potea bine se lipsesca. D-lui cere a se ceti acele trei reporturi asupra operilor propuse.

D. Sturdza face espunerea celor petrecute în comisiune; constată, ca reporturile speciale s'au facutu unele fora critica, marginindu-se numai la espunerea simplă a cuprinsului, apoi au urmatu discussiunile animate, dupa cari s'a facutu resumatul. — D. Baritiu observa, ca reu a fostu

intielesu de d. Odobescu; ca-ci d-s'a, tocmai din contr'a, déca nu erá intreruptu in reportulu seu generalu, ar' fi insistatu insusi, cá se cetésca tóte reporturile speciali, cu atatu mai vertosu, ca chiaru cu d. Odobescu se intielesese asupr'a acestui punctu. Apoi esplicu, pentru ce nu s'a pusu numele autorilor: pentru-ca nu avuse timp'u a ceti acestu resumatu colegiloru sei din comisiune, dér' acést'a se póte suplina. Cestiunea inse este delicata, pentru-ca sunt trei colegi intre concurenti; apoi este si greu, pentru-ca timpulu de 3—4 septemani nu ajunge pentru studieare. Ce ar' face societatea, candu voru intrá 10—15 opere? S'ar' cere permanenti'a ei. Comisiunea a pusu la votare si rezultatulu a fostu: Hasdeu a intrunitu 4 voturi, Sionu 3, Urechia 2 si Teulescu 1. In fine amintesce caus'a: pentru ce n'a venit reportulu cu o propunere formulata? pentru-ca nu erá unanimitate. Inchieia cerendu a se decide, déca societatea voiesce se se puna numele autorilor in reportulu generalu, si déca voiesce se se cetésca reporturile speciali. — D. Ionescu este de parere a se ceti reportulu asupr'a cartiei cu 4 voturi, apoi de va fi lipsa, si celelalte.

Consultandu-se societatea dupa incuviintarea, ei d. Baritiu cetesce recenziunea s'a. — D. Ionescu constata, ca lipsesce conclusiunea si dice, ca acést'a trebuie se-o faca societatea intréga, mai alesu, ca d. Baritiu a facutu reportulu mai multu verbalu, si cere se se puna in discussiune numai reportulu asupr'a operei d-lui Hasdeu; crede inse, ca trebuie se se respinga. — D. Stefanescu se preocupa de cestiunea, déca acésta carte intra in conditiunile testamentului. Ea este o copia de documente vechi, carte vechia. Testamentulu inse éta ce dice: „carte tiparita originala“, conceptiunea si esecutiunea se fia originale. D. Hasdeu presenta o carte, in care minim'a parte este originala. Cere dér' a se respinge. — D. Odobescu observa, ca testamentulu a fostu regulamentatu. Art. 3 si 4 din regulamentu prevede, ce e dreptu, ca traductiunile sunt escluse; dér' se face exceptiune pentru traductiuni cu anecse de note explicative, comentatiuni etc. Déca dér' la traductiuni de carti straine sunt admisibile note explicative si comentatiuni, cu catu mai vertosu la reproductiuni de carti romanesci? — D. Stefanescu sustiene, ca regulamentulu nu se póte departá de intielesulu legei fundamentale. Se dice comentarie, dér' aici sunt $\frac{9}{10}$ copiare, ér' comentarie numai $\frac{1}{10}$ parte; prin urmare nici valóre intrinseca, nici ténute conditiunile testamentului; insista dér' pentru respingere. — D. Babesiu intreba: ce folosu crede d. Hasdeu, ca póte resultá din cartea d-sale? Ne-a remasu datoriu cu acést'a, pentru-ca nu face deductiunile, promite inse a le face in tomulu II; si pentru acestu cuventu crede, ca i s'ar' poté dá premiulu, in speranti'a tomului promis. — D. Stefanescu nu intielege, cumu póte premiá speranti'a d-lui Babesiu? — D. Cretulescu declara, ca n'a potutu luá parte in comisiune si ca din asta cauza se abtiene si dela votu.

Dupa inchieiarea discussiunei d. presiedinte pune la votu reportulu comisiunei pentru premiarea cartiei d-lui Hasdeu, reflectandu, ca se votéza cu $\frac{2}{3}$ din numerulu membriloru presenti. Facéandu-se apelulu nominalu, se procede la votare, dupa care despuindu-se scrutiniulu, resulta, ca s'au datu 4 bile albe, 7 negre si 1 abtinerere.

D. presiedinte enuncia, ca premiarea cartiei d-lui Hasdeu („Cuvinte din Betrani“) s'a respinsu.

Punendu-se intrebarea: ce se face cu premiu Herescu? D. Stefanescu cetesce aliniatulu respectivu din regulamentu, care este claru si nu lasa locu la indoieála, adeca premiulu, ce nu s'a datu se adauge la capitalu. — D. Odobescu opinéza, ca acumu ar' trebui se se voteze asupr'a celorlalte opere, celu puçinu cele ce au capetat voturi in comisiune, acésta parere este sustienuta si de d. Babesiu. — D. Romanu dice, ca societatea a primitu de basa reportulu comisiunei si apoi au purcesu la votu, prin urmare dupa votarea facuta in acésta conditiune nu se póte reveni la celelalte opere. — D. Sturdza dice, ca atunci, candu d. Ionescu spusese, ca cele 3 opere sunt mai cunoscute si ca numai a d-lui Hasdeu erá mai puçinu cunoscuta, societatea a admisu cererea d-sale de a se ceti reportulu specialu numai asupr'a cartii d-lui Hasdeu, acumu, dupa votare, societatea numai póte reveni asupr'a celorlalte opere. — D. Cretulescu crede, ca votulu datu nu implica, cumu-ca societatea s'ar' fi pronunçiatu si asupr'a celorlalte opere. — D-nii Odobescu si Babesiu insistandu, facu propunere, care, punendu-se la votu, cade. Atunci d. Odobescu cere a se determiná, ce se publice in Anale? numai reportulu generalu dimpreuna cu reportulu asupr'a cartii d-lui Hasdeu, séu si celelalte? — Se decide a se tipari reportulu d-lui Baritiu, dér' cuprindendu in sine unu resumatu si din celelalte reporturi, adeca se le intrupésca.

Diverse.

(Demonstratiuni anti-bosniace.) Duminec'a trecuta avú locu in Odorheiulu-seculescu o adunare populara, care a primitu unanimu tóte resolutiunile adunarei din Pest'a. Presiedinte alu acestei adunari a fostu faimosulu cismariu Bozsi, ér' secretariu Gabrielu Ugronu, cunoscuti de pe timpulu complotului seculescu. Asemenea a primitu

si congregatiunea comitatului Csanád petitiunea comitatului Somogy pentru punerea in acuzare a ministrului Tisza, evacuarea Bosniei si inchieiarea unei conventiuni cu turcii. Si in Clusiu erá se se tiena o adunare populara, a fostu amanata inse, dupa ce a eruptu cris'a ministeriala, in sperantia, ca dór' totu se va face o schimbare in politica. Se va face dieu, inse nu asia, cumu si-o inchipuiescu iscusitii din Clusiu!

(Processu de pressa in contra lui „Bolond Istok“.) In contra lui Ludovicu Bartok, redactorele fóiiei umoristice „Bolond Istok“ s'a intentatu unu processu de pressa. Acusatiunea se baséza pe nesce placate ale lui „Bolond Istok“ cu titlulu „ucazu“, — placate, care au fostu rupte josu de pe ziduri de catra politia. Din actulu de acusatune a procurorului generalu Kozm'a se vede, ca redactorele fóiiei numite e inculpatu, ca „ar' fi ofensatu pe unu membru alu casei domnitórie“. Ofens'a s'a seversitu prin doue chipuri ale placatului. Intr'unu chipu e batjocorit archiducele Albrecht, fiindu representu in mediuloculu insemneloru maiestatices cá unulu, care ar' voi se inghitia Ungari'a, in alu douilea chipu, care póta subscrierea „Bela Szende“, acést'a e representatu in modu necuviintiosu.

(Adunare de honvedu in Pest'a.) In 7 a l. c. s'a serbatu in Budapest'a amintirea celoru 13 marturi unguri spendiurati in Aradu la 1849; totodata avú locu o adunare a honvediloru sub presiedinti'a generalului de honvedu dela 48 A. Gaspar. In acésta adunare s'a propusu intre altele, ca la honvedii dela 48 se li se dé o distinctiune deosebita. La banchetulu betraniloru honvedu s'a redicatu primulu toast: pentru Ludovicu Kossuth, dupa aceea pentru partid'a independentiei. Apoi a ridicatu Albert Németh paharulu in sanetatea ministrului de finantie demissionatu Coloman Széll. Mare sensatiune. „Traiesca barbatulu“ — dise Németh, — care n'a vrutu se se supuna partidei militare, n'a vrutu se se faca instrumentulu ei, si mai bine a demissionatu, decatú cá se'si mai tiena portofoliulu in detrimentulu tieriei. Elu este unulu din cei mai buni patrioti; onóre numelui seu.“ Dupa ce a finitu Németh, mirarea a fostu mare a tuturor, vedendu, ca nimenea nu voiesce se bë in sanetatea lui Széll.

(O intreprindere nenorocita.) Fabric'a de chartia dela Zernesci s'a vendutu Joi'a trecuta la licitatiunea a trei'a cu pretiulu de 52,250 fl. Cumperatoriulu a fostu Banc'a „Transilvania“ din Brasiovu. La prim'a licitatiune, care fú anulata, totu acést'a banca a fostu cumperat'o cu 66,000 fl., la a dou'a licitatiune, asemenea anulata, o cumperase d. Steriu cu 60,000 fl. Acumu dér' s'a vendutu cu 14,000 mai eftinu cá la prim'a licitatiune. Este tristu, cá o intreprindere, care a inghititu sum'a oribila de aprópe 300,000 florini, se aiba o asemenea sórte, mai tristu este inse, ca intra in mani straine.

(Advocatu nou.) Ni se scrie, ca Mercuri la 9 ale curentei d-lu Dr. Nicolae Olariu a depusu censur'a de advocatu la tabl'a reg. din Tergulu-Muresiului. Dorimu succesu junelui advocatu si'lu felicitamu in nóu'a cariera.

(Ernestu Renan despre Andrásy.) Cu ocasiunea congressului orientaliloru din Florenti'a, la care au luat parte si mai multi unguri, mai multi din invetiarii, ce erau de faciá, incepura o discussiune politica, in decursulu careia a fostu iucatuva laudata si politic'a lui Andrásy. „Ministrulu de esterne austro-ungaru“, obiectá Ernestu Renan, (care e unu omu corpulentu si are o voce grósa), „si-a castigatu fora indoieála unu mare meritu inaintea Europei. Elu adeca a acceleratu distrugerea (disolvarea) monarchiei sale celu puçiniu c'unu patrariu de seculu.“

Cu 1-a Octobere stilu vechiu s'a inceputu unu nou abonamentu la „GAZETA TRANSILVANIEI“ pentru cuartalulu alu IV-lea 1878 cu conditiunile din fruntariu.

Rogamu pe domni acéia, a caroru abonamentu espira cu 30 Sept. st. v., cá se grabésca cu renoiirea lui, cá se li se póta tramite fói'a regulatu.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele dloru esacte, aretandu si post'a cea mai aprópe de locul, unde locuiescu. Scrisorile sunt a se adressá la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Sciri ultime telegrafice.

Vien'a, 11 Oct. Cris'a ministeriala se continua. Andrásy, care a sositu eri aci a fostu primitu de catra imperatulu in audientia impreuna

cu Tisza si Weukheim. Senatulu imperialu s'a conchiamatu pe 23 Oct.

Agramu, 11 Oct. Proiectulu de adresa alu maioritatii dietei croate, crede ca problem'a ocupatiunei numai asia se póte deslegá, déca organizarea provinciiloru ocupate se va acomodá organismulu Dalmatiei, Croatiei si Slavoniei si déca integritatea regatului Dalmati'a, Croatia si Slavoni'a se va face fapta.

Berlinu, 11 Oct. Parlamentulu germanu a primitu legea socialista pana la § 4 dupa propunerile comisiunei.

Nr. 643/a. f. sc. gr.

2—3

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea postului de professore pentru musica si cantare la gimnasiulu romanescu greco-catolicu din Naseudu si la scóla normala de prunci si de fete, de care e impreunatu salariulu anualu de 900 fl v. a. cu dreptulu la pensiune, cá la professorii dela institutetele de statu, si la adausele decenali, conformu statutelor, cumu se voru statoru de catra comitetulu administratoriu din candu in candu, — se escrie concursulu pana la 31 Octobere st. n. 1878.

Pana la acestu terminu, concurentii la acestu postu 'si voru adresá suplicele loru la subscris'a comisiune administratória de fondurile scolastice granitiarcesci din Naseudu, avendu in acele de a comprobá:

1. capacitatea formale de a dá iustrutiune din tóte instrumentele musicali si din cantare, prin absolutoriu si atestate de progressu dela unu institutu superioare pentru instrutiunea in musica (conservatoriu).

2. cá au avutu esercitiu practic in darea de invetiatura din musica si in cantare la unu gimnasiu, séu la un'a din scólele medie de asemene categoria cu succesu bunu in timpu de trei ani, séu cá au esercitatu in modu practic instruirea in musica la unu institutu superioare de musica si cantare, séu ca totu in atatu timpu au functiionatu cá conducatori la unu orchestru militariu de musica, regulatu dupa lege, ori statutu, seu cá conducatori ai unei capele de musica din vreo cetate.

3. ca sciu limb'a romana cá limb'a propunerei, séu limb'a nemtíesca, francésca ori italiana cá limbe inlesnitórie la propunere.

4. Originea si reigiunea prin atestatu de botezu.

5. studiele, ce le au mai facutu cumva si ca vieati'a de pana atunci le e nepetata.

Se admitu si concurenti, calificati de a dá instrutiune in musica si cantare dupa mietod'a cea mai noua, cari nu posedu la olalta intrunite aceste conditiuni esentiali 1—5, inse pentru acesti e statoritu, in conformitate cu gradulu califiicatiunei loru salariulu de 600 fl. si 700 fl. v. a. pe anu si anume fora dreptulu de a pretinde defiuivitatea si adausele.

Si la unulu din concurentii de acésta calitate, adeca necalificati pe deplinu, a priori, si reserva administratiunea fonduriloru scolastice, a 'i concede salariulu normale si dreptulu la adause, déca va fi facutu cu succesu distinsu emininte trei ani cá institutore de musica si cantare la institutetele de invetiamentu din Naseudu.

Din siedinti'a comisiunei administratoria de fondurile scolastice granitiarcesci ténuta in Naseudu in 16 Sept. 1878.

Presiedintele:

Gregoriu Moisilu,
vicariu eppescu.

Secretariulu:

Ioachim Muresianu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 11 Octobere st. n. 1878.

5 ⁰ / ₀ Rent'a chartia (Metalliques) . . .	61.10	Oblig. rurali ungare .	73.—
5 ⁰ / ₀ Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) .	62.60	„ „ Banat-Timis. .	78.—
Losurile din 1860 . . .	110.50	„ „ transilvane. . .	84.50
Actiunile bancei nation. .	784.—	„ „ croato-slav. . .	74.75
„ instit. de creditu . . .	226.—	Argintulu in marfuri .	100.—
Londr'a, 3 luni.	117.15	Galbini imperatesci .	5.58 ¹ / ₂
		Napoleond'ori	9.36
		Marci 100 imp. germ. .	57.90

Cu numerulu acest'a se incepe alu 4-lea cuartalulu.

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioane Gött si fiin Henriu.